

ตำรายาพิเศษ

พิมพ์แจก

ในงานฌาปนกิจศพ

นางสาววลัย จุกศฤงค์

ณ เมรุ วัดพระพิเรนทร์ พระนคร

615.11

ถ62ต 2498

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๘

คำปรารภ

ข้าพเจ้าใคร่จะได้นำข้อเท็จจริง เพื่อเสนอขอ
ในงานศพ นางสาววลัย จุฑาฉัตร พัสสาวของข้าพเจ้า
จึงได้ปรึกษากับญาติทั้งหลาย มีความเห็นพร้อมกันว่า
ควรพิมพ์ตำรายาไทย ซึ่งเคยใช้ ได้รับผลมาแล้ว
เพื่อสาธารณประโยชน์ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
พัสสาวของข้าพเจ้าเมื่อยังมีชีวิตอยู่ เป็นผู้ ที่เอาใจใส่
เสาะหาเอาแก้ โรคต่าง ๆ อยู่เสมอ เมื่อได้ประกอบยา
ชานานใดขึ้นแล้ว ใช้ ได้ผลดี ก็ได้นำแจกจ่ายและบอก
กล่าวแก่บรรดาญาติมิตร และผู้ที่เป็นโรคนั้น ๆ อยู่
เป็นประจำ ฉะนั้นจึงได้พยายามรวบรวมเฉพาะที่เห็น
ว่าเป็นประโยชน์แก่ครอบครัว และเข่นยาที่ ให้คุณมา
แล้วเสนออย่างคหณพจน

ขอคุณแก่การพิมพ์ ตำรายาเล่มนี้ จึงสำเร็จ
เช่นขัตตานโมทนาด้วยแก่ นางสาววลัย จุฑาฉัตร

๗

พิสดารของข้าพเจ้า เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความ
สุข ในสุขที่สัมปรายภพนั้น เทอญ.

ลิขิตบรรณการ

กรกฎาคม ๒๔๘๘

923.8

๐5925

10284

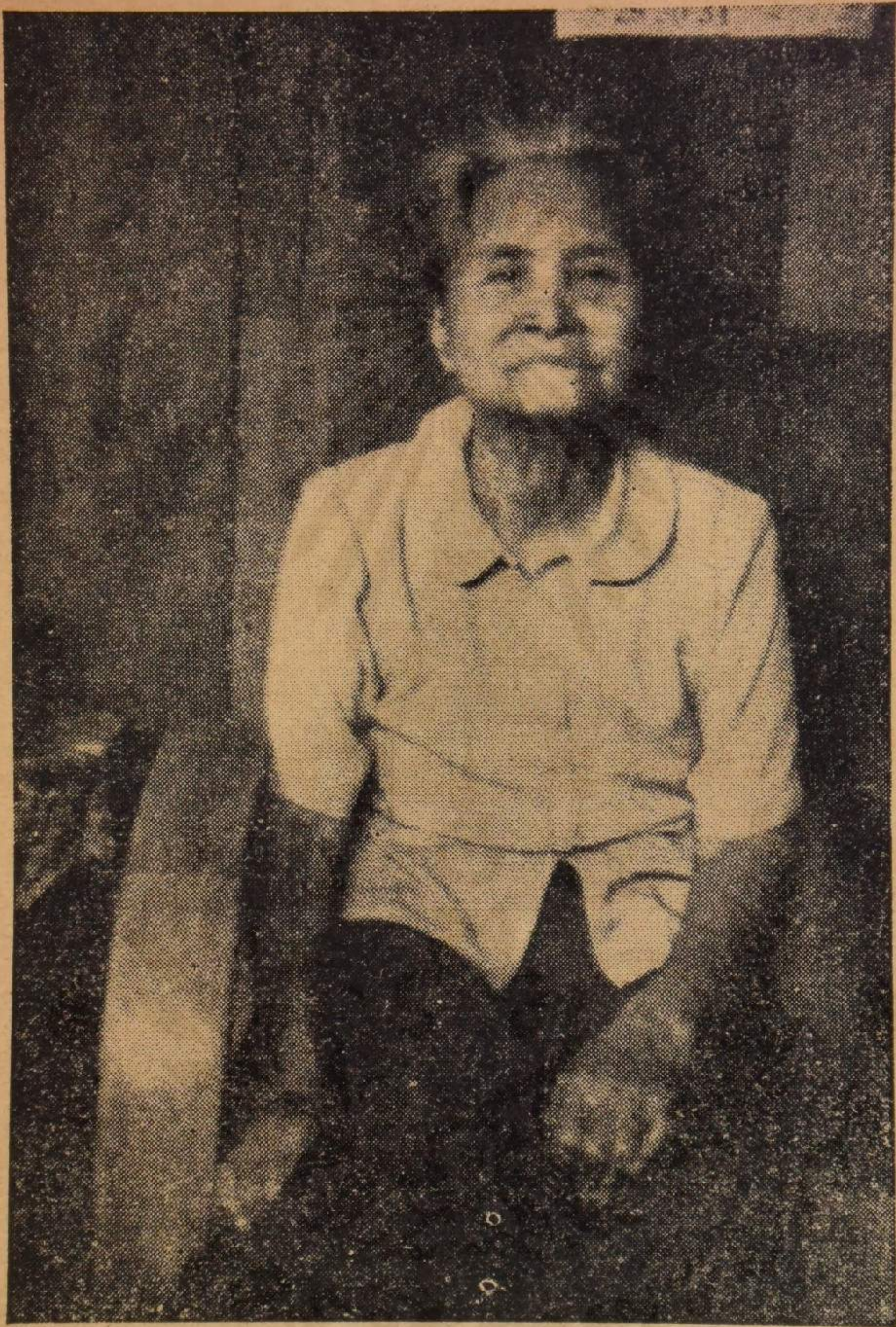
ประวัติย่อ

นางสาววัลย์ จุฑาศฤงค์ เกิดวันที่ ๒๕ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๓๗ ที่บ้านอาเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
เป็นบุตร นายเห็น นางช้อย ต่อมาได้อพยพเข้ามา
ทำการค้าขายในจังหวัดพระนคร เป็นเวลาหลายสิบปี
มาแล้ว

นางสาววัลย์ ได้ช่วยทวยโรคชรา และได้ถึง
แก่กรรมเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ คำนวณ
อายุได้ ๘๒ ปี

นางสาววัลย์ มีญาติที่ข้องเกี่ยวกัน ๔ คน คือ :-

๑. ชุนอวตน์สุรทัณฑ์ (บุญเพชร จุฑาศฤงค์)
อายุ ๗๘ ปี ยังมีชีวิตอยู่
๒. นางเกสร โประเทียรณ์ อายุ ๗๓ ปี ยังมีชีวิตอยู่
๓. หลวงลิขิตบรรณกร (ลิขิต จุฑาศฤงค์)
อายุ ๗๓ ปี ยังมีชีวิตอยู่

นางสาววัลย์ จุทศก่องค์

ชาตะ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๑๓

มรณะ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

ตำรายาพิเศษ

รวบรวมโดย

“ลิขิตบรรณกร”

ยาแก้โลหิตแห้ง

ให้เอา ขมิ้น^๕ อ้อย, รากไคร้^๕ เครือ, ว่าน^๕ น้ำ,
โกฐ^๕ สอ, เปราะ^๕ หอม, คัส^๕ ปลี, เทียน^๕ ขาว, ชิง^๕ แห้ง,
อบ^๕ เสข เท่า^๕ ๆ กัน ตำ^๕ เชน^๕ ผง ละ^๕ ตาย^๕ นาม^๕ ผง กิน^๕ เช้า-เย็น

ยาแก้โลหิตตก

ให้เอา ชิง^๕ สก ชะ^๕ เอม^๕ ทง^๕ สอง ยา^๕ สาม^๕ สิ้น^๕ น
เท่า^๕ ๆ กัน ตำ^๕ เชน^๕ ผง ใส^๕ น้า^๕ สุรา^๕ เชน^๕ กระจาย^๕ ยาน^๕ ใส^๕
กิน^๕ สำ^๕ หรับ^๕ หญิง^๕ มี^๕ ครร^๕ ภ โล^๕ หิต^๕ ตก^๕ ทาง^๕ ทวาร^๕ หนัก^๕ และ
ทวาร^๕ เขา

ยาแก้มตกิจ (ระคขาว)

ให้เอา สัปรสอย่างเขี้ยวขิงคิ, ขานไม่รู้โรยขาว
 ทังห้า, โศกกระสุน, หน่อช้อ, รากลำเจียก, รากหญ้า
 คา, หัวหญ้าชันอากาศ หนักสังละ ๒ บาท ยาเช่า
 เย็นเหนอและไตรวมหนัก ๕ บาท สารส้มหนัก ๒ สติง
 ต้มกินเช่า-เย็น ก่อนอาหาร แก้โรคหนองในก็ได้

ยาต้มแก้สันนิบาตหน้าไฟ

ให้เอา หัวช้อลาย, ช้อขาว, ช้อดำ, ช้อหลบ,
 ช้อนก (ช้อเหล่านทางขกษไค้มมาก) เกสรทง ๕ หัว
 หญ้านาง หรือหวเถาวลเขียว, หัวเต้ายายม่อม, ช้าว
 สารคว เออเท่าๆกัน ตำให้ละเอียด กินเช่า-เย็น
 ก่อนอาหาร

ยาแก้แพทอง อาเจียน

ให้เอา แก่นสน, จันเทศ, เทพทาโร, ชิงแห้ง,
 แห้วหมู, ลูกผักชี, มะตูมอ่อน, รากชะพลู, หญ้า

ต้นนก, รากแฝกหอม, หัวหอม, ต้นตะไคร้ ลูกขมิ้น
 เผาไฟพอสุก เครื่องยาเหล่านี้เอาเท่า ๆ กัน ต้มกิน
 เช้า-เย็น ก่อนอาหาร แก้กลิ้นเหียน อาเจียน

ยากินใหม่ต้มเบ่ง

ให้เอา เก็ดคปลาช่อนควให้เตรียม รากคัท-
 มอน, เทพทาโร, เท่า ๆ กัน ตำผงทำขยันท่างไว้ละลาย
 กินกับนารอน

ยาแก้รัตติ

ให้เอา สารส้มสัก ๑ กำมือ ตำให้ละเอียด แล้ว
 ทาที่สายรก สักครู่จะขอก

ยาแก้หน้า, มือ, เท้าบวม

ให้เอา ใบมะค่าไก่หนัก ๕ สลึง ชุมเห็ดใหญ่
 ๕ หนักอย่างละ ๕ ตำลึง ใบมะขามหนัก ๕ ตำลึง
 ยาเหล่านี้ควให้เหลือง แล้วต้มกินก่อนอาหารเช้า-เย็น

ยาชานานนประเสริฐที่สุด ผู้ที่เป็นโรคนี้เคยไปหา
แพทย์ปรีญาหลายแห่ง ตรวจว่าไม่เกิน ๓ เดือนตาย
เมื่อได้กินยาชานานน ไม่ถึง ๑๐ วัน ขวมก็ยุบและหาย
เป็นปกติ

ยาต้มแก้ธาตุพิการ ท้องขึ้น ท้องเพ้อ

ให้เอา คีปลีหนัก ๖ บาท สะค้านหนัก ๔ บาท
เจตมุนเพลิงหนัก ๔ บาท ขิงหนัก ๒ บาท รากชะพลู
หนัก ๒ บาท ถ้าทำเป็นผง ใช้น้ำขิงต้มเป็นกระสาย
หรือสุรากก็ได้ ลูกสมอไทยก็ได้

ยาแก่นัว

ถ้าขี้สสาวะไม่ออก หรือออกเป็นเลือด ให้เอา
เปลือกกล้วยน้ำตม ๓ เหา ๑ ถิน ถ้ายังไม่ออก ให้เอา
เปลือกหอยแครง, เขยจ๊กกระจัน, เผาให้ระอบค
ละเอียค ละลายด้วยน้ำมะนาวกิน

ยาต้มแก้เลือดแห้ง

ให้เอา รากมะแว้งทง ๒ ฟางเสน, คำฝอย,

สารส้ม, เมล็ดฝ้าย ก้ามขอ นอกถนนเอาเท่า ๆ กัน
 ตมกน เบนยาบารงเลือด แก่เลือดแห้ง, เลือดเกาะ
 กระตักสันหลังเบนกอน

ยาแก้ระคขาว

ให้เอา ยาเขาเขนเขนอ เขาเขนไต อย่างหนึ่ง
 หนัก ๓๐ บาท ก้ามระถันเหลืองหนัก ๒ บาท ตนแห้งอก
 ปลาหมอบ ๓ ตัน ตมกนเบนยาสมาน ก่อนอาหารเช้า
 และเย็น

ยาแก้ผมุดกัจ

ให้เอา รากเลียบเหยยว, ยาเขาเขนเขนอ เขา
 เท่า ๆ กัน เกลือใส่พอกเค็ม ตมกนก่อนอาหารเช้าและ
 เย็น แก่ผมุดกัจ ขัสสาวะเบนเลือดเบนหนอง

ยาขับเลือด และแก้ปวดมดลูก

ให้เอา เกลือสันเท้าว, กระเทียม, พริกไทย,
 สารส้ม, กระวาน, กานพลู, เกลือ เอาเท่า ๆ กัน

คิปถิ ๒ ส่วน, ขิง ๒ ส่วน, โพล ๒ ส่วน, เทียนดำ
 ๕ ส่วน ทำให้ละเอียด กินก่อนอาหารเช้า
 และเย็น

ยาทองเหล้าสำหรับอยู่ไฟ

ให้เอา หญ้าโองไฟหนัก ๕ บาท, สารส้มหนัก
 ๓ บาท, เจตมนเพลิงหนัก ๓ บาท, ขิงหนัก ๖ บาท,
 คิปถิหนัก ๓ บาท, พริกไทยหนัก ๓ บาท, กระเทียม
 หนัก ๓ บาท เกลือหยาบมือหนึ่ง ยาเหล้าห้าตำให้พอ
 ฆ่า แชน้ำสุรา กินได้ตลอดเวลา เป็นยารักษาโรคให้
 แห้งสนิท ใช้กินเมื่อคลอดบุตร ๓๐ วันล่วงไปแล้ว

ยาหม้อแก่นานมแห้ง

ให้เอา ดอกขนนาค, ผลแว้ว, กระวาน, พริก
 ไทย, ขิงแห้ง, อบเชย, เอาหนักสังละ ๓ บาท
 ระย้อมหนัก ๖ บาท ต้ม ๓ เวลา ๓ วัน กินก่อนอาหาร
 เช้าและเย็น ชัยนานมออกมาก

ยาต้มแก้เลือดแห้ง ขนานที่ ๑

ให้เอา มะค่าไก่ทั้ง ๕, แก่นแสมสาร, แก่น
 แสมทะเล, ฝางเสน, ใบมะกา, สารส้ม, ยาค้า,
 เปลือกต้นทองหลาง เอาหนักสังกะ ๕ บาท เกลือ ๓
 ถ้วยเล็ก ๆ, ผักคณ ๓ ผัก ต้มกินเช้า-เย็นก่อนอาหาร
 แก้เลือดแห้งและเย็นลูกเย็นก่อนในท้อง

ยาต้มแก้เลือด ขนานที่ ๒

ให้เอา ใบมะกา, ใบส้มเสี้ยว, ใบมะกั้น, ใบ
 มะขาม, ใบส้มข่อย สังกะ ๓ กำมือ, เช้าเปลือก ๓
 กำมือ คินประสีว ๓ หยิบมือ ฝางหนัก ๓๐ บาท ข่า
 หนัก ๒๐ บาท ต้มกินก่อนอาหารเช้าและเย็น แทรก
 ดิเกล็ดมากหรือน้อย ตามธาตุหนักเบา

ยาต้มบำรุงเลือด ขนานที่ ๓

ให้เอา ใบมะกา ๑๒ ใบ, ใบมะนาว ๑๐๘ ใบ,
 มะกรูด ๓ ผล ฝ่า ๕ เอา ๓ เป็นยาต้ม กินเช้าและ
 เย็นก่อนอาหาร บำรุงโลหิตให้งาม

ยาต้มแก้ปวดท้องเวลามีระดู

ให้เอา มะกรูด ๓ ลูก ผ่า ๓ ทงเสี้ยว ๑ ทุกลูก ยาคำ
 หนัก ๑ บาท, ใบมะขาม ๑ กำมือ, ใบส้มข่อย ๑ กำมือ
 ใบส้มเสี้ยว ๑ กำมือ ต้มกนเขา - เย็น ก่อนอาหาร

ยาทาท้องให้ระบายลม

ให้เอา ยาคำ, มหาหิง, รงทอง, ผักราชพฤกษ์
 มะขามเขียวก, โพล, ขมิ้นข่อย, น้ำประสานทอง
 ขดละลาย ตั้งไฟให้อุ่น ทาท้องคั่น

ยาแก้เด็กสำรอก

ให้เอา แก่นมะหาดหนัก ๑ บาท, เทพทาโร
 หนัก ๑ บาท, กระเทียม ๑ ศัรษะ, ใบกะพังโหมหรือ
 ใบตดหมตดหมา ๑ กำมือ, ตปตี ๓ ดอก ต้มให้กิน

ยาแก้ลมจุกเสียดของเด็ก

ให้เอา มหาหิง ๑ กานพลู ๑ ใบโคนดินสอด ๑
 ใบผักเสี้ยนผ ๑ ยาทง ๕ นเขาเท่ากัน ตำเป็นผง

ละลายกับขนำผง ให้กินครั้งละ ๑ ช้อนกาแฟ

ยาแก้พิษเป็นผกาพ

เอาเมล็ดจก ทั้งออกอยู่โตคน ฝนกับขนำปูนใส
แล้วทา แก้พิษผกาพ แก้ปวดเส็บปวดครอน

ยาแก้ทรางชัก

ให้เอา ลินทะเล ๓, ก้ามปูทะเล ๓, มุดนก
พิลาบ ๓, มุดแมลงสาบ ๓ ขนำประสานทอง ๓, ผิว
มะกรูด ๗ ชิ้น, ขิง ๗ แว่น, คีปลี ๗ ดอก ยาเหล่านี้
เอาต้มไฟให้ระอด บดควยนำหมากคิบ ขนเขนแห้งไว้
เวลาใช้ ให้ละลายน้ำคอกไม้กวาดแก้หละและทรางชัก

ยาแก้ปากเป็นเม็ดของเด็ก

ให้เอา ผิวมะกรูด, กะขี้, ขรเพ็ด หนักเท่าๆ
กัน เอาเผาไฟ แล้วบดให้ละเอียด เวลาทาใช้สุรา
ละลายเป็นกระสาย

ยาแก้ปวดท้องของเด็ก

ให้เอา พริก ๑, กระเทียม ๑, ผีวมะกรูด ๑,
 มหาหิง ๑ การะบอน ๑ สິงละ ๑ สลึง ๑ โยหนาคหนัก
 ๒ สลึง ๑ ๐ ๗ เวลากวาดใช้น้ำมะนาวเย็นกระสาย

ยากวาดลมสะพาน

ให้เอา โยลานเผาไฟพอเป็นถ่าน ขดกัษน้ำผง
 ไซ้กวาดแก้ลมสะพานเด็กอ่อนภายในเวลา ๗ วัน

ยากวาดทราย ขนานที่ ๑

ให้เอามะกอกเผา ๓ ผล, สันตะเลหนัก ๑ บาท
 ทองคำเปลว ๓ แผ่น ยาเหล่านี้ขดด้วยน้ำสุก ขน
 เป็นแท่งไว้ใช้

ยากวาดแก้ทราย ขนานที่ ๒

ให้เอา เพรภส, โยขั้ติม, เอาเท่ากัน ทำผง
 ขนเป็นแท่ง กวาดแก้ลมขาว ใช้น้ำกระสายน้ำมะกรูด

ยากวาดแก้ทราง ขนานที่ ๓

ให้เอา เขาควายเผือก, สเสียดเทศ, ลก
 เขญจะกาน, หัวหอม, แก่นประทัด, ยาเหล่านเอา
 เท่าๆกัน สุมให้ระอุ บดทำแท่ง ไว้วาก ถักทราง
 ชุม ปากเย็บ

ยาต้มแก้เด็กผอมแห้ง

ให้เอา เปลือกไข่เน่าหนัก ๑ ขาท (เช่นต้นไม้)
 สะแกหนัก ๑ ขาท, ใบมะกอกหนัก ๒ ขาท, ต้นมะเกลือ
 หนัก ๑ ขาท, ต้นชุมเห็ดไทยหนัก ๑ ขาท, ต้นชุมเห็ด
 เทศหนัก ๑ ขาท, ต้นกะเพราแดงหนัก ๑ ขาท, ต้นกะ-
 เพราขาวหนัก ๑ ขาท, ขรเพ็ดหนัก ๑ ขาท, ชมนอชย
 หนัก ๑ ขาท ใช้น้ำมะพร้าวต้มแทนน้ำท่า เวลาต้ม
 น้ำต้องใช้น้ำมะพร้าวเต็ม

ยาสำหรับทาแก้เม็ดตาน

ให้เอา ฝาคอยโข่งเผาไฟ บดละลายด้วยน้ำ
 ชาวขาว แล้วทาตามเม็ดตานทชน

ยาหอมน้อย แก้อ่อนใน ถอนพิษไข้

และสำแดงต่างๆ

ให้เอา รากหญ้าคา, รากฝรั่ง, ดอกพิกุล,
รากบัวหลวง สังกะเท้า ๓๓ กัน ตำแล้วกรองให้ละเอียด
ใส่ขวดแก้วไว้ อย่าให้กลิ่นระเหย แก้ไข้พิษ ทั่วร้อน
แก้ผดสำแดง แก้อ่อนใน ไข้ชะโลม หรือทา และ
กินก็ได้ นำสาวขาวเช่นกระสาย ใช้ได้ทั้งเด็กและ
ผู้ใหญ่ วิเศษนัก

ยาแก้ปวดฟัน สำหรับเด็ก

ให้เอา ขนเม่น, เกตุกลิ่น เท่าๆกัน เผาไฟ
บดให้ละเอียด ละลายด้วยน้ำมะนาว เอาสำลีชุบยา
แตะที่ปวด จะหาย

ยาแก้รำมะนาด ขนานที่ ๑

ให้เอา รากตาล, เนื้อในมะเขือขม, สนิมทอง
แดง, สนิมเหล็ก, พิมเสน, ชินส์, หนักเท่าๆกัน
บดละเอียด รับประทาน ๒ ครั้ง เช้าและเย็น

๗๐
ยาแก้รำมะนาด ขนานที่ ๒

ให้เอา เปลือกตะเคียน ๓, เปลือกข่อย ๓, ต้น
 ฝักกระชาย ๓, ฝักสำโรงแห้ง ๓, เกลือ ๓, เท้า ๆ
 กั้น ต้มเคี่ยว พอควรร ไซ้หอม เชาและเย็น ฟันจะ
 แน่นขึ้น

๗๑
ยาแก้รำมะนาด ขนานที่ ๓

ให้เอา เขาควายเปลือก ฝักขี้ผึ้งนาว แล้ว
 ไซ้สาลิชุบตะไคร้ฟันทิปวด จะหาย

๗๒
ยาแก้ริดสีดวงอก

ให้เอา ลูกยางชนิดที่ทาน้ำมันยาง ๕ ลูก ราก
 มะเคือบปล่อง, ฝักชโลม, ลูกกระวาน, ลูกผักชี ไซ้
 เท้า ๆ กั้น ต้มกินเช้า-เย็น ก่อนอาหาร

๗๓
ยาแก้ริดสีดวงจุมุก ขนานที่ ๑

ให้เอา ยาข้าวเย็นเห็นอหนัก ๒ บาท, ราก

ไตรย้อยหนัก ๕ บาท, ตาไม้ไผ่สีสุก ๖ ตา, ไบร็กขาว
 ๑๐ ใบ ต้มกินเช้า-เย็น แก้วครึ่งดวง ห้ามอาบน้ำ ๗
 วัน และห้ามกินของคาว

ยาสูบแก้โรคสีดวงจุมก ขนานที่ ๒

ให้เอา กระเปราะ ๑, ผิวไม้ไผ่สีสุก ๑, ผิวต้น
 หมากรหรือผิวทางหมากร ๑, ผิวต้นมะพร้าวหรือผิวทาง
 มะพร้าว ๑, ต้นกำมกึ่ง ๑, สมิงซอ ๑, เอาเท่าๆ
 กัน ตำให้ละเอียดพอควร แล้วเอาน้ำมะนาวใส่คนให้
 ทั่ว ตากแดดให้แห้ง เอาใบทองหรือสมุกตำวนสูบ
 ยานคักคัสทอนก หายมามากแล้ว ห้ามกินของคาว

ยาแก้คันที่เป็นเม็ดพุพอง

ให้เอา กำมะถันเหลือง ๓ ส่วน, น้ำตาลกรวด
 ๒ ส่วน, ตำให้ละเอียด เกล้านให้ทั่ว กินเช้า-เย็น
 ก่อนอาหาร ครั้งละ ๑ ช้อนโต๊ะ จะหาย

แขนขา เรียกว่า ลมติดเส้น หรือปวดท้องอย่างแรง
หรือปวดท้องเรอจริง

ให้เอา อีฐหรือหินที่เกลี้ยง เผาไฟให้ร้อนจัด
แล้วเอาใบละหุ่งแดงห่ออีฐ หรือหินนั้นให้ละลาย ๆ ชน
แล้วเอาผาคาห่ออกชนหนึ่ง หรือ ๒ ชน แล้วประกบที่
มีอาการเจ็บปวดทุก ๆ แห่ง อาการที่เจ็บปวดจะหาย
ทันที

ยาแก้ริดสีดวงจุมก

ให้เอา ผิวมะเคอบปล้อง เอาผิวเขี้ยวออกเสียบ
แล้วขูดเอาสักหยิบมือหนึ่ง เอาใบโพธิทกลั่นลงมาจาก
ต้น หางย้อยตามคิน สัก ๔ ใบ เอาก้านมะพร้าว
เขี้ยว ๆ เอาใบออกเสียบ แล้วเหลาเอาผิวสักหยิบมือ
หนึ่ง ยา ๓ สอนเอาเท่า ๆ กัน แล้ว แชน้ำมันตร ๑
คน ตากแดดให้แห้ง เอาน้ำมันมะนาวเคล้าให้ทั่วยา
แล้วตากแดดให้แห้งอีกครั้ง มวนกับขี้สมูค้ำ ๒-๓
มวน สูบจะหาย แต่จะแสบจุมกมากสักหน่อย

ยาแก้เห็บบชา

ให้เอา โกฎทั้ง ๕ หนักสังละ ๒ บาท, สมอ
 ทง ๕ หนักสังละ ๒ บาท, คกกลอหนัก ๕ บาท เกลือ
 สิ้นเท่าหนัก ๒ บาท, เทียนทั้ง ๕ หนักสังละ ๒ บาท,
 แขนงเหล็กทง ๕ หนักสังละ ๒ บาท ต้มกินเช้า-เย็น
 ก่อนอาหาร

ยาแก้ลมปะกั้ง (ยาพอก)

ให้เอา ขิงสด ๑, กานพลู ๑, ผักเสี้ยนผี ๑,
 กายาน ๑, อบเชย ๑, ใช้เท่าๆ กัน ตำพอกที่ขมับ
 และหน้าผาก และปวดศีรษะ

ยาแก้ลมปะกั้ง (ยานัดถ)

ให้เอา ผิวมะกรูด ๑ ลูก, ผิวมะนาว ๑ ลูก,
 หญาแพรวก ๑ กำ, ตำเขนผง ตำเขนยานัดถ

ยาทาแก้ไฟลามทุ่งมีพิษ

ให้เอา ใบหญ้านาง ๓, ใบกนขี้คกนเข็ด ๓,
 ใบน้ำค้ำไฟ ๓, ขมิ้นอ้อย ๓, ขมิ้นเครือ ๓, ไข่เต่า ๆ
 กัน ตำให้ละเอียด ละลายด้วยน้ำทา

ยาของเหล้า แก้เจ็บเอว เจ็บหลัง

ให้เอา พะปายา ๓, ระย่อม ๓, ขมิ้นเครือ ๓,
 เมล็ดพรหมผักกาด ๓, อย่างละเท่า ๆ กัน คั่วให้กรอบ
 ตำละเอียดพอควร คองกับเหล้า กินก่อนอาหารเช้า
 และเย็น

ยาอมเวลาฟันปวดโยกหรือคลอน

ให้เอาลูกพิกุลอ่อน ๆ เท่าอายุของผู้ป่วย, ให้
 กลืนใจถากเปลือกพิกุลชั้น ๑ เปลือก, ถากลง ๓
 เปลือก, เอาเกลือใส่ให้เค็ม อมเช้าและเย็นทุกวัน

ยาพอกแก้ตะมอย

ให้เอา ขาวสาร, ขมิ้น, ขอบก้านเหล็กของไก่
จะเน่า เอามาตำพอก หาย

ยาพอกถอนพิษหรือตะมอย

ให้เอา รากลำโพงกลัก, รากระหังแดง,
รากหญ้านาง (หรือรากเถาว์ล้วยเขียว) ทั้ง ๓ สิ้น
ฝนทาถอนพิษคั้น

ยาแก้จุกเสียดแน่นหน้าอก

ให้เอา พริกไทย ๗ เม็ด, กระจับปี่ ๗ กลีบ,
ลูกข่อยแก่ ๆ ๑ ลูก, อย่าให้สก ตำให้ละเอียด เอาน้ำ
ใส่พอสมควร คนเอาแต่น้ำกิน หรือใช้เหล้าแทนต่าง
นากยงค

ยาแก้ลมติดเส้นปวดตามแขนตามขาเป็นแห่งๆ

ให้เอา มะกรูด เอาแต่ใบ, ใบเข็มขาว, ใพล,
หัวขาคาแดง, หัวกระทือ, ผักเสี้ยนฝ, เจตมุนเพลิง

คอกแดง, ขิงแห้ง, กระจวาน, คีปลี, ไบสะเหนียต,
 ยาเหล่านี้เอาหนักเท่า ๆ กัน ต้มกินเช้า-เย็น ก่อน
 อาหาร ^{๒๐ ๗} ถาทาเขนผง ^{๕ ๗} ละลายน้ำผงเขนกระสาย

ยาทองเหลืองหรือต้มกินเช้า-เย็นก็ได้

ขาน หลึงทขาตระดมา ๓ ขี ถากินขาน ภาย
 ใน ๗ วัน จะมระค และถามระคแล้ว กินไปอีก ๑
 เดือน ถามสามจะตงครรรภ คนทกนขาน จะอวนและ
 กินได้นอนหลับดี

ให้เอา โกฎทั้งห้า ยกเว้นโกฎพุงปลา, เทียน
 ทั้งห้า เว้นเทียนตาคกแตน, คำฝอย, พริกไทย,
 คีปลี หนักสี่ละ ๑ บาท พริกไทยหนัก ๒ สลึง ของ
 สุราโรง ๑ ขวด กินเช้าและเย็น ครั้งละถ้วยตะไล

ยากินแก้บิดเป็นมูกเป็นเลือด

ให้เอา ไฟลคว่านข้างในออก แล้วเอาการะบอน
 ใส่ สุ่มไฟพอเกรียม แล้วเอาน้ำปูนใสคนเขนกระสาย

ยาทาแก้เริ่มทุกชนิด

ให้เอา ใบกระท่อม ทำให้ละเอียด เอาเหล้า
ใส่พอควร แล้วทาตามทเขนเมื่อก จะหายโดยเร็ว

ยาพอกแก้ลมปะกังและลมเข้าข้อ

ให้เอา พริกไทยหนัก ๒ สลึง, ขิงสดหนัก ๖
สลึง, หนุ้าแพรงหนัก ๓ บาท ตำพอก

ยาแก้เบาหวาน

ให้เอา ทองตั้ง ๑, พริกไทยร้อน ๑, ดีปลี ๑,
เจตมุนเพลิง ๑, กระเทียม ๓ หัว, ยาเหล้านทาเป็น
ยาสด ขกให้ละเอียด กินก่อนอาหารทุกเช้า-เย็น

ยาเจริญอาหาร

ให้เอา โกฎสอดหนัก ๑ บาท, โกฎเขียงหนัก
๑ บาท, โกฎกระดูกหนัก ๑ บาท, รากมะนาวหนัก
๑ บาท, ลูกกะค่อมหนัก ๑ บาท, ต้มกินเช้า-เย็น

ยากระดูกค่างดำ ไม่ใช่ค่างควขาวหรือปากขาว

ให้เอา กระดูกค่าง ขูดเนื้อออกให้หมด เอา
 กระดูกดำเป็นผง กรองให้ละเอียด เก็บไว้ส่วนหนึ่ง
 แลวเอาโกฏทั้ง ๘, เทียนทั้ง ๕, ลูกกระวาน, ดอก
 กานพลู, ลูกจัน, ดอกจัน, คีปลี, ลูกสะค้าน,
 ชะเอมเทศ, รากเจตมุนเพลิงอย่างแดง, โป๊ยก๊ก,
 หัวขิง, รากชะพลู, หัวแห้วหมู, ดอกคำฝอย, อบ
 เชย, เอาหนักสังกะ ๒ สลึงเฟือง ตำเป็นผงกรองให้
 ละเอียด แลวเอานาผึ้ง ๓ ขวดขรนคี่ ใส่ในกะทะทอง
 เหลืองเคียวให้วุดจนเป็นขี้ค่างขาว ระวังอย่าให้ไหม้
 แลวเอากระดูกค่าง ๑ ส่วน เกรองยาทตำไว้ ๒ ส่วน
 เกลาให้เข้ากัน แลวใส่ในกะทะ กวนจนเข้ากันดี แลว
 ทำเป็นแท่งไว้ หนัก ๑ บาท ของสุราโรง ๑ ขวด ของ
 ไร่ ๗ วัน จึงกิน แก้โรคเคล็ด เมื่อย เข้าช้อออก
 ดอก, แก้เลือดลมทุกชนิด, กินเช้า-เย็น ก่อนอาหาร
 ครั้งละ ๑ ถ้วยตะไล เด็กอายุต่ำกว่า ๑๓ ปี ห้ามกิน
 ผู้ใหญ่กินเสมอจะมีกำลังแข็งแรงทวชน

ยาทาแก้แผลเน่าเบื่อย

ให้เอา สะข่าหนึ่งเผาไฟ ๑ ลูก เอาลูกตำโพง
ใส่พอควร เอาซินสี, กำมะถัน, เกลือ เท่าๆ กัน
ทำให้ละเอียด แล้วคลุกนํ้ามนมะพร้าวทา

ยาแก้ผะกำร่อย

ให้เอา หางปลาไหลแดง ๑, หางปลาไหลเผือก
ฝนทาแก้ผะกำร่อยทุกโรค

ยาแก้หอบ

ให้เอา ใบเงิน, ใบทอง, รากพริกไทย, ราก
คึปลี, ใบหมากผู้, ใบหมากเมีย, รากชะพลู, ใบ
เสนียด, ต้มกินหาย

ยาแก้ลักกะบิตลักกะเบ็ด เลือดไหลตามไรฟัน

ให้เอา เขากกระเบื้อง ขดให้ละเอียด ผสมกับ
นํ้าผึ้ง เอาฝางฝนใส่ลงเล็กน้อย ทาตามไรฟัน เลือด

ระหยุค

ยาแก้ตะขานกัดหรือปลาตุกยัก

ให้เอา พริกขหนู ตำพอก หายปวด

ยาทาแก้แผลเบื่อยเน่า

ให้เอา ขอน ๑ กาย, พริกแห้ง ๑ เม็ด เผาไฟ
ให้ โชน บดละเอียดละลายด้วยน้ำมันมะพร้าว หรือ
น้ำขาวเช็ดแล้วทา

ยาแก้ปวดศีรษะ

ให้เอา ใบชุมเห็ดใหญ่, ใบโคนกินสอ, ใบมะลิ,
การะบอน ตำให้ละเอียด เอาเหล้าโรงใส่ คั้นเอาแต่
น้ำ แล้วทา แก้ปวดศีรษะคันท

ยาแก้คันและรำมะต

ให้เอา มลแมลงสาบ, ดอกพิกุล, กำมะถันแดง
เอาเท่าๆ กัน ตำให้ละเอียด ใช้น้ำมันมะพร้าว
แล้วทา

ยาแก้เสียงแหง

ให้เอา เม็ดในมะปราง ๑, ฝรั่งสอง ๑, ๗-
เอม ๑, มะกรูด ๑, ขด ชุบสำลอมคินก

ยาแก้ชา

ให้เอา ใบขี้ขก (หรือผักแว่น) ใบกระตักคำ
(หรือใบเขียงพร้าว) ใบกระเม็ง, ใบสนหางสิง,
ใบพระจันทร์ครึ่งซีก เอาเท่า ๆ กัน ตำให้ละเอียด
เอาสุราใส่ คั้นกินเช้าและเย็น

ยาทาแก้แผลบือหรือบะเร็ง

ให้เอา กระเทียม ๑ ศัวรรษ, อดพิต, ภากระบน,
ยาฉุน, เม็ดในลำโพง, เม็ดในสะบ้า, น้ำมันคินหรือ
น้ำมันมะพร้าวก็ได้ เอาเท่า ๆ กัน ขดละเอียด ตังไฟ
ให้ร้อน เห็นว่าเครื่องยาออกเขากนคแล้ว เอาสำล

ชุบทา

ยาแก้คันหรือเป็นเม็ดตามตัว

เอาขมิ้นสด ตากให้แห้ง แล้วตำได้ข้าวสารพอ
 คवर ขมิ้น ๓ ส่วน ใส่น้ำประสั้วขาว ๑ ส่วน ตำให้
 ละเอียด แล้วปั่นกันไว้ ทาเวลาทอาขนานเสร็จแล้ว

ยาแก้สอกซึกให้หลังแอ่น

ให้เอา รากหญ้านาง หรือเถาว์ลย้เขียว, ราก
 คัดมอน, รากมะอึก ฝนกันนำ ทงกันทงชะโลม

ยาแก้เบาเหลือง

ให้เอา สมอไทย ๑, มหาหิง ๑, เจตมูลเพลิง ๑,
 สารส้ม ๑, กำมะถันแดง ๑, ยาเหล่านเอาสังละ
 ๑ สลึง เทียนดำหนัก ๑ บาท, ดอกคำไทยหนัก ๒ บาท
 ตำเป็นผงละลายน้ำออยแดง หรือน้ำส้มสายชู กิน
 เช้า-เย็นก่อนอาหาร

ยาแก้เบาแดง

ให้เอา หัวหมู ๑, เทียนดำ ๑, ลูกมะตูมอ่อน

๑, รากเสนีย์ค ๑, ไบสะเคา ๑, รากองกาย ๑, ลูก
 เอ็น ๑, โกลุสอ ๑, เกลอสันเทาว์ ๑, เอาสังละ ๑
 ขาท ตำ^๑เบนผง กระจายนาออยแดง หรือ^๑นา^๑ส้ม^๑สาย
 ๑ หรือ^๑นา^๑ผง^๑ก็ได้ กิน^๑เช้า-เย็น^๑ ก่อน^๑อาหาร

ยาแก้เบาขาว

ให้^๑เอา^๑ การ^๑ระ^๑บ^๑น ๑, เทียน^๑คำ ๑, ลูก^๑เอ็น ๑,
 อัม^๑พ^๑น ๑, แห้ว^๑หม ๑, ขิง^๑แห้ง ๑, ไซ^๑สัง^๑ละ^๑หนัก ๑
 ขาท ตำ^๑เบน^๑ผง กระจาย^๑นา^๑ผง^๑เป็น^๑กระจาย^๑ กิน^๑เช้า-
 เย็น^๑ ก่อน^๑อาหาร

ยาแก้เบาดำ

ให้^๑เอา^๑ ราก^๑หญ้านาง, เถา^๑วัล^๑เป็^๑รียง, ราก
 กระ^๑ทุ้ง^๑หมา^๑ข่า, ฝาง^๑เสน, แห้ว^๑หม, หญ้า^๑ชัน^๑อากาศ,
 แก่น^๑ข^๑เหล็ก, ราก^๑ตะ^๑ไคร้^๑หาง^๑นาก หรือ^๑เรีย^๑กว่า^๑หาง^๑นาก,
 ขมน^๑ออย, ไซ^๑ล, ราก^๑พุง^๑คอ, ราก^๑หวาย^๑ขม, สิ่ง^๑หนึ่ง^๑
 ไซ^๑หนัก ๑ ขาท ส้ม ๑ เอา ๑ กิน^๑ก่อน^๑อาหาร^๑เช้า^๑และ
 เย็น

ยากินแก้หวัด

ให้เอา หวีขาคาแดง, หญาปากควาย, ผัก
 เสียนผี, กรงเขมา, หอมแดง, ขมิ้นอ้อย, ไข่
 เท้า ๆ กัน ต้มควยเหล้าโรง กินเช้า-เย็น ก่อนอาหาร

ยาเกล็ดอนผี

ให้เอา ใบพรมคด, ข้าวใหม่, แข้งข้าวหมาก,
 ขมิ้นชัน, เอาเท้า ๆ กัน ตำละเอียดแล้วพอก

ยาแก้ปวดผี

ให้เอา รากขคลอก ฝนกกขนำขาวขาว แล้วทา
 หรือเอารากกะตังงา ฝนกกขนำขาวขาวทาได้ หรือ
 เอาเห็ดตะหวักฝนกกขนำขาวขาวทา แก้ปวด

ยาคุดหนองผี

ให้เอา ใบสลรด, ขมิ้นชัน, ข้าวใหม่ ตำ
 พอก หรือจะใช้ ใบฝรั่ง, ข้าวใหม่, ขมิ้นอ้อย ตำ

ก็ได้ พอกคคหนอง คันทัก หรือจะใช้ใบเถาคัน, ข้าว
ใหม่, ขมนออย เท่าๆ กันตำพอกก็ได้

ยาแก้ปวดฝี

ให้เอา ใบจึงจ้อ, น้าออย ตำแล้วพอก หรือ
จะใช้ หวมันตงเกย ผนกับน้าขาวข้าวตากก็ได้

ยาพอกแก้ตะมอย

ให้เอา ใบ^{หัตถ์}ขลุ่ยโขลกกับไข่ขาวแล้วพอก หรือ
จะใช้ คันก้านอูปล, ข้าวใหม่, ขมนชัน เอาเท่าๆ กัน
ตำแล้วพอกก็ได้ หรือจะใช้ ข้าวสุก, เปราะหอม,
มูลแมลงสาบ, ใช้เท่าๆ กัน ตำพอก ก็ได้

ยาแก้บัวงลม

ให้เอา หมากหวเหลัก ๓ ลูก, ผกเสียนผ, ไม้
เทพทาโร ใช้เท่าๆ กัน ต้ม ๓ เวลา แล้วกิน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ศึกษาอนุกุล 332 ถนนบำรุงเมือง ก.ท.
นาย เพ็ญวฟอง อ สกุล ผู้พิมพ์โฆษณา 2498